

Asia: VN/32318/2023

Kansallinen mineraalistrategia

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Mineraalistrategian missio on kunnianhimoinen, sillä siinä samanaikaisesti puhutaan mineraalivarojen kestävästä hyödyntämisestä ja ratkaisujen tarjoamisesta eurooppalaisiin ja globaaleihin haasteisiin. Myös visiossa tuodaan esille, että Suomi on kestävä ja vastuullisen mineraalien hyödyntämisen globaali edelläkävijä.

Missio ja visio lupaavat liikaa, jos ajatuksena on, että Suomi ratkaisee mineraalialan ongelmia ja etenkin saatavuutta maailmanlaajuisesti. Strategiassa tulisi ensi sijassa keskittyä oman maan mineraalialan ongelmien ratkaisuihin kuitenkin kansainvälisyyttä unohtamatta. Etelä-Savon maakuntaliitto esittää, että missiosta poistetaan lause ”sekä tarjoaa ratkaisuja eurooppalaisiin ja globaaleihin haasteisiin” ja että visiosta poistetaan sana globaali.

Mineraalistrategiassa on hyvin kuvattu Suomen mineraaliklusteria ja sen merkitystä. Alaan liittyviä ongelmia on kuitenkin sivuttu melko lyhyesti, esim. jatkuvia lupaehtojen ylityksiä ja vaikeuksia estää haitallisia vesistövaikutuksia, vanhojen kaivosalueiden kunnostamatta jättämistä, ylikansallisen omistuksen ongelmia, suunniteltuja hankkeita luonnonsuojelualueilla tai paikallisen mielipiteen kuulemista.

Strategiassa esitetyt tavoitteet ovat hyviä. Toimenpiteistä kannatettavia ovat etenkin toimenpiteet, joilla pyritään nostamaan jalostusastetta ja mineraalien hyödyntämistä mahdollisimman pitkälle kotimaassa.

Kaivosten lupamenettelyn sujuvoittaminen on meneillään eri lakiuudistuksissa ”vihreän siirtymän hankkeiden” -nimikkeen alla. Tämä on herättänyt huolta siitä, että kaivosten ympäristölupien ehtoja ennemmin löysennetään kuin kiristetään etenkin veden laadun säilyttämisen suhteen. Kehityksen ei

pidä kulkea niin, että muutamalle toimialalle sallittaisiin poikkeuksia ympäristön suhteen tai ohituskaistoja lupamenettelyssä. Tällaisen mielikuvan syntyminen ei lisää luottamusta alaa kohtaan.

TKI varoja ja tutkimusresursseja on hyvä suunnata paitsi materiaali- ja energiatehokkuuteen ja kiertotalouteen, myös uusien resurssi- ja energiatehokkaampien menetelmien sekä esim. vesiensuojeluratkaisujen kehittämiseen. Suunniteltujen sijoitusrahastojen ja kaivosveron varoista tulisi osoittaa rahoitusta myös TKI-työhön.

E erityisen tärkeä tavoite strategiassa on tavoite ”Vastuullisesti kaikilla kestävyiden alueilla”. Mineraalialan maineen parantamisessa on paljon työtä, etenkin luottamuksen kasvattamisessa alaa kohtaan. Tähän ei riitä pelkät keskustelufoorumit, vaan tarvitaan myös käytännön toimia ja hyviä esimerkkejä vastuullisesta toiminnasta. Käytännön toimia voisi olla esim. toimenpiteitä ja rahoitusta odottavien vanhojen kaivosalueiden kunnostaminen sekä parempi varautuminen sulamisvesiin ja tulviin sekä muihin poikkeustilanteisiin kaivosalueilla. Luottamusta ja vastuullisuutta ei lisää se, että lupamenettelyjä nopeutetaan ja lupaehtoja lievennetään tai että kaivoksia voidaan suunnitella esim. Natura-alueille. Nämä ovat kysymyksiä, jotka väistämättä nousevat esille, kun keskustellaan vastuullisuudesta ja kestävydestä.

Etelä-Savon maakuntaliitolla ei ole muuta huomautettavaa kansalliseen mineraalistrategialuonnokseen.

Etelä-Savon maakuntaliitto Kirjaamo
Etelä-Savon maakuntaliitto